

OpenAIRE Anketi: Araştırma Verilerini Kim Yönetiyor?

Yazarlar: Gültekin Gürdal (gultekingurdal@iyte.edu.tr); Begüm Yavuz (begumyavuz@iyte.edu.tr)

Bu çalışmanın orijinali (İngilizce dilinde) [OpenAIRE Şubat,2023 E-Bülteninde](#) yayınlanmıştır.

[OpenAIRE RDM çalışma gurubu](#), [OpenAIRE Ulusal Açık Erişim Masası \(NOAD\)](#) üyesi kurumlardaki veri yöneticisi tanımları, becerileri, rol ve sorumlulukları hakkında bilgi toplamak için bir anket çalışması yapmıştır. Bu çalışma, konu ile ilgili daha önce Hollanda, Avusturya gibi başka ülkelerde yapılmış çalışmaları tamamlayıcı niteliktedir.

Kurumsal RDM Çalışmaları: Politika ve Uygulamalar

Toplamda 15 sorunun yer aldığı ankete 16 farklı ülkeden 18 kişi katılmıştır. Çalışmaya katılan kurumların büyük çoğunluğu (%78) araştırma ve eğitim faaliyetlerini birlikte yürütmektedir. Kurumların %28'i araştırma verilerinin yönetimi (AVY) konusunda bir politikaya sahip olduğunu bildirmiştir. Kurumların % 44'ü araştırma verilerinin yönetimi konusunda kurumsal bir politikaya sahip değildir. % 28'inde henüz bir politika bulunmamakta ancak hazırlanması planlanmaktadır. Araştırmaya katılan kurumların yarısında bir AVY birimi bulunmaktadır. Dört kurumda AVY birimi kütüphane altında, 2 kurumda Bilgisayar Bilimleri Enstitüsü altında kurulmuştur. Bir kurum birimin kütüphane/bilgi işlem merkezine bağlı olduğunu; bir kurum ise araştırma verileri için ulusal merkez olduğunu bildirmiştir.

Veri Yönetimi için personel durumu sorulduğunda kurumların % 22'sinde veri yönetimi için görevli bir personel bulunmadığı görülmüştür. Bununla birlikte çalışmaya katılan kurumların büyük çoğunluğunda birkaç kişilik AVY personeli bulunmaktadır. Bu kurumların %17'sinde ise AVY hizmetlerinde çalışan personel sayısı 10'dan fazladır.

Araştırmaya katılan kurumların % 67'sinde veri yönetimi için resmi bir iş tanımı bulunmamaktadır. RDM için resmi görev tanımı olan kurumlar; Veri Sorumlusu, Veri Küratörü, Veri Yöneticisi, RDM Uzmanı, Veri İstasyonu Yöneticisi ve Proje çalışanı unvanlarını kullanmaktadır.

AVY Personeli: Eğitim, İş Deneyimi, Rol ve Sorumluluklar

Ankete katılanların üçte ikisinin (%67) RDM hizmetlerinde çalışma süresi 1-5 yıldır ve birçoğu (%39) Kütüphanecilik, Bilgi ve Belge Yönetimi eğitimi almıştır. Ancak bilgisayar bilimi, hukuk, dilbilim gibi çeşitli disiplinlerde eğitim geçmişi ya da uzmanlığı olan katılımcılar da bulunmaktadır. Çoğu katılımcı, RDM hizmetlerinde çalışmaya başlamadan önce kütüphane ve bilgi bilimi alanında iş deneyimine sahiptir. Ankete katılanlar, RDM personeline olan ihtiyaç, kurumun bu birimde görevlendirmesi ve bu alana ilgi duymaları nedenleriyle RDM hizmetlerinde çalışmaya başladıklarını bildirmiştir.

Anket sonuçlarına göre, RDM alanında çalışan kişilerin rol ve sorumlulukları aşağıdaki şekildedir:

- Araştırmacılara veri yönetimi süreçlerinde destek vermek (Uygun bir veri arşivi seçimi, hassas verilerle çalışma, verileri/ meta verileri yayınlama ve paylaşma vb.)
- Araştırmacıların veri yönetim planı yazmalarına yardımcı olmak / gözden geçirmek
- Eğitimler ve çalıştaylar düzenlemek
- RDM rehberleri ve dokümanları hazırlamak
- RDM politika dokümanları hazırlamak.

SONUÇ:

AVY rol ve sorumluluklarına ilişkin OpenAIRE ağında yapılan analizimizin sonuçlarına göre, kurumlarda araştırma verilerinin uygun şekilde yönetimi için sorumluluk üstlenen köklü bir insan grubu olduğu görülmüştür. Bununla birlikte, bu roller doğası gereği çok heterojendir ve veri yönetimi kavramı yalnızca birkaç kurumda resmi olarak tanınmaktadır. Pek çok insan, bu rolleri gayri resmi bir kapasitede yapıyor gibi görünmektedir. Bu durum da resmi bir iř tanımına sahip olmayan veri yöneticilerinin araştırma ortamlarında oynadıkları önemli rolün doğru bir şekilde tanınması gereğini vurgulamaktadır. Bazı kurumlar hlihazırda bu konuyu ele almakta ve önemli çalışmalar yapmaktadır. Örneđin Viyana niversitesi'nde bir veri yönetimi diploma programı bulunmaktadır. Ancak; veri yöneticilerinin profilini yükseltmek ve onlara uygun krediyi vermek için daha fazlasının yapılması gerektiği düşünülmektedir.